

О. О. Драгомирецьказдобувачка вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня
Ізмаїльського державного гуманітарного університету

МІЖКУЛЬТУРНИЙ КОМПОНЕНТ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ-ІНОЗЕМЦІВ

Стаття присвячена дослідженню міжкультурного компоненту комунікативної компетентності студентів-іноземців у вищій школі. Оскільки Україна приймає на навчання багато іноземних студентів, вища освіта відбувається у бікультурному, або мультикультурному середовищі, що робить актуальним дослідження міжкультурних умов навчання та викладання іноземної мови для подальшого професійного та особистісного розвитку студентів-іноземців.

Проведено аналіз багатьох українських та зарубіжних досліджень, досвіду Америки, Європи та Азії з впровадження міжкультурного компоненту у процесі викладання іноземної мови у вищих закладах освіти. Доведено, що вивчення міжкультурного компоненту комунікативної компетентності та врахування його специфіки в освітньому процесі є чинником підвищення результативності викладання іноземної мови. Розкрито, як культура одного народу впливає на інший народ через спілкування та взаємодію, що показує необхідність знання іншої культур; саме це допомагає правильно порозумітися зі співрозмовником. Розглянуто, як рідна мова впливає на вивчення та розуміння іноземної мови студентами. Висвітлено причини виникнення труднощів спілкування у полілінгвокультурному середовищі та засоби їх уникнення. Виявлено, що входить до поняття міжкультурної компетентності студентів-іноземців, якими компетенціями вони мають володіти. Проаналізовано фактори, що заважають упровадженню вивчення міжкультурного компонента в мовну освіту у вищій школі. Розкрито, як розуміють іноземні дослідники міжкультурну комунікативну компетентність. Визначено поняття міжкультурної комунікативної компетентності, її складові та її функції в набутті професійної компетентності, забезпеченню конкурентоспроможності під час роботи за фахом у міжнародному середовищі.

Зроблено висновок, що міжкультурний компонент є необхідною складовою комунікативної компетентності студентів-іноземців під час опанування професією та у подальшій кар'єрі у міжнародних професійних колах, де знання та навички міжкультурного спілкування необхідні для професійної взаємодії, порозуміння та отримання належних професійних результатів.

Ключові слова: міжкультурна компетентність, комунікативна компетентність, культура, міжкультурна комунікація, студенти-іноземці.

Постановка проблеми. У останнє десятиліття студенти-іноземці, які приїжджають у заклади вищої освіти України, мають можливість обрати мову навчання – українську або англійську. Це залежить від обраного університету та спеціальності, але все більше й більше закладів вищої освіти пропонують професійну підготовку не тільки державною мовою, але й англійською теж. Незалежно від обраної мови навчання, студенти-іноземці, за рідким винятком, не володіють мовою навчання на рівні B1, що є обов'язковим для навчання на першому курсі бакалавра, тому спочатку вони мають її опанувати на підготовчому відділенні впродовж року, а потім поступати на перший освітній рівень – бакалавр. У таких групах навчання відбувається виключно у багатокультурному середовищі, щонайменше у бікультурному. Викладач є представником місцевої культури, а група складається зі студентів з однієї країни, або з багатьох. Іноземні студенти мають різний культурний, релігійний, соціальний бекграунд, тому студентські групи в багатьох випадках є полі-

культурними. Отже, вивчення іноземної мови відбувається у полілінгвокультурному середовищі, де вкрай необхідним є розуміння, як спілкуватися з представниками різних культур так, щоб не виникало суперечок та недомовок, наявність яких є суттєвою перепорою процесу навчання та подальшому кар'єрному розвитку на міжнародному майданчику. Отож необхідність навчити іноземних студентів міжкультурної комунікативної компетентності є пріоритетним питанням на заняттях з іноземної мови у закладі вищої освіти, і робить це дослідження актуальним.

Ця проблема пов'язана з такими важливими практичними завданнями, як формування лінгвокраїнознавчої компетентності майбутніх фахівців, їхньої загальної культури, ерудиції, широких професійних знань.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування міжкультурної компетентності вивчало багато українських та зарубіжних дослідників: М. Галицька, Т. Дружченко, О. Кучмій, S. Bigatti, E. McDaniel, R. Porter, S. Salaberri,

L. Samovar, M. Sánchez-Pérez, L. Sánchez-Sánchez, H. Zsak. Формування міжкультурної комунікації у контексті опанування та викладання іноземної мови в університетах досліджували вітчизняні науковці (В. Гурмана, О. Коваленко, Ю. Короткова, С. Костюк, О. Пальчикова, С. Радул, Н. Самойленко, О. Тепла), серед яких вивченням міжкультурної комунікативної компетентності в контексті немовних спеціальностей займалися О. Гончарова, А. Маслово, зарубіжні вчені, як-от С. Alptekin, M. Byram, K. Chattrakul, A. Damnet, D. Eken, C. Ghanem, A. Nichols, B. Paulsrud, L. Sercu, K. Smakova, D. Stivens, K. Worawong, H. Zumbihl та інші. Труднощами формування міжкультурного компоненту комунікативної компетентності займалися С. Titik, G. Zarate та інші.

Поряд з цим проблема висвітлення змісту, структури міжкультурного компонента комунікативної компетентності студентів-іноземців потребує більш детального висвітлення.

Мета статті – дослідити міжкультурний компонент комунікативної компетентності студентів-іноземців.

Виклад основного матеріалу. Наголосимо насамперед, що J. Fortman та G. Howard говорять про таке: психологи пояснюють культуру через особистісні риси, соціолінгвісти – через контекст, рівень та тон голосу, вибір фраз, жестів, контакт очима та постановою тіла [8, с. 91-92]. J. Gumperz вважає, що культура через мову впливає на те, як ми думаємо та спілкуємося з іншими, які мають свій бекграунд [10, с. 35].

Культура нації як будь-яка форма ідентичності має різноманітні рівні та шари: індивідуальний (психологічний), комунікативний, що відповідає за відносини між особами та за ритуали. M. Hecht та його колеги зазначають, що потрібно враховувати всі рівні, на які культура впливає [12, с. 64]. У культурі відображається ідентичність нації, яку вона успадковує через покоління. Завдяки культурі відбувається активний процес визначення та перевизначення особистості через комунікацію [12, с. 64]. Процес, у якому особистості розвиваються через комунікацію та взаємодію з іншими людьми, впливає на людську поведінку та інтерпретацію поведінки інших людей [20, с. 15].

Під час міжкультурного обміну, культурні схожості та відмінності учасників впливають на те, як вони інтерпретують та будують їхню спільну комунікативну реальність. Проблеми у комунікації можуть виникнути, якщо не враховувати важливість культурного бекграунду. С. Calhoun стверджує, що для продуктивної комунікації між культурами, треба зосередитись на сучасних соціальних та культурних змінах [5, с. 1480].

Культурою є засіб поділення людей на групи згідно властивостям, особливим рисам цих людей, що допомагає нам щось зрозуміти про

них та освідомити, наскільки вони подібні іншим людям, або як вони від них відрізняються [18, с. 3]. R. Scollon задається доречним питанням про те, коли є доцільним проводити розподіл людей на групи, а також де проводити лінію [18, с. 4]. Тому R. Scollon з колегами замість терміну «міжкультурна комунікація» пропонує «міжмовленнєву – міждискурсну комунікацію», він має на увазі, що будь-яка комунікація може бути витлумачена як міжкультурна в певній мірі.

Комунікація є елементом культури; саме від культури до культури різниться засіб спілкування між людьми, а також визначення комунікації. F. Jandt говорить про те, що моделі комунікації на заході та сході є різними. Також він зазначає, що культура та комунікація мають вивчатися разом, тому що культура не може бути пізнана без вивчення комунікації, в свою чергу комунікація не може бути зрозуміла без усвідомлення значення культури, що її підтримує [13, с. 38]. F. Jandt визначає 10 компонентів комунікативного процесу, а саме джерело, шифрування, повідомлення, канал, шум (зовнішній, внутрішній та семантичний), той, що сприймає інформацію, декодування, отримувач відповіді, фідбек та контекст [13, с. 43]. Особливу увагу F. Jandt приділяє останньому компоненту, бо він включає світогляд комунікантів, їх розуміння часу, соціальної організації, людської природи, та спосіб сприйняття інформації. Тому розуміння комунікаційного контексту є вкрай необхідним для успішної міжкультурної комунікації [13].

A. Durant та I. Shepherd вважають, що мова та інші види діяльності, які супроводжують мову, впливають на міжкультурну комунікацію [7, с. 156]. A. Durant та I. Shepherd наголошують на тому, що міжкультурна комунікація є активним процесом, націленим на креативне поєднання, ініціативу та зміну [7, с. 147].

З точки зору Y. Kim міжкультурна компетенція має бути відокремленою від культурної компетенції, тому що вона є загально-культурною та загально-контекстною, а це означає, що її можна застосувати між людьми з різним культурним бекграундом, безвідносно до особливостей [14, с. 54]. Y. Kim підкреслює три головні аспекти: здібності, поведінку та кооперативну взаємодію з іншими. Міжкультурна комунікація за визначенням Y. Kim – це є загальна здатність особи приймати поведінку та діяльність, яка сприяє співпраці з відмінними від них іншими людьми за культурою та етносом [14, с. 54].

Існує думка, що до міжкультурної компетентності входить соціолінгвістична складова. Вона представляє собою правила ввічливості, норм, які регулюють відносини між поколіннями, статями, класами, соціальними групами. Під час спілкування представників різних культур соціолінгвістичний компонент впливає на їхню взаємодію та

порозуміння. При цьому А. Hajer та А. Kaskens визначають соціолінгвістичну компетентність як знання ідіом, сталих виразів, непрямих значень, знання культури, традицій, використання мови через навички для встановлення та підтримки соціальних відносин [11, с. 209].

Велика кількість іноземних студентів, які навчаються в Україні, не мають рідної мови, схожої з українською або англійською мовами, які вони вивчають та на яких вони навчаються в Україні. Переважно це представники Північної Африки та Азії. Їх рідні мови дуже відрізняються від вивчаємої мови. Їхня рідна мова має іншу структуру будови фраз, систему, вимову, граматику, коріння та інше. Вони мають іншу культуру, що впливала на їхнє становлення як особистості. Культура в свою чергу залишила слід в їх сприйнятті мови та будь-якого іншого матеріалу. Інша культура студентів представляє собою історію, цінності, бачення світу, умови освіти, виховання, жести, правила у суспільстві, почуття належності до певної нації та інше. Цей бекграунд необхідно враховувати при викладанні мови іноземцям.

Володіти міжкультурною комунікативною компетентністю означає навчитися виходити за рамки знайомих дискурсів і взаємодіяти з іншими людьми у створенні нових дискурсів через комунікацію. Тому, крім чутливості та розуміння культурних подібностей та відмінностей, а також володіння комунікативними стратегіями та методами, міжкультурна комунікативна компетентність повинна також охоплювати засоби створення та розуміння дискурсів комунікантів іншої культури та вміння використовувати комунікацію для передачі власної ідентичності, а отже думок, ідей, традицій та культури особистості та народу, частиною якого вона є [18]. Питання ідентичності є важливим для міжкультурної комунікації. Обговорюючи поняття ідентичності як фактора міжкультурної компетентності, Y. Kim стверджує, що самоідентичність у широкому значенні включає в себе особистий і соціальний компонент [14, с. 54].

Y. Kim зазначає про необхідність міжкультурної адаптації як передумови становлення компетентного міжкультурного комунікатора [14], бо існують внутрішньоособистісні та соціальні чинники, котрі впливають на міжкультурну комунікацію.

Натомість W. Fritz та A. Moellenberg розкривають поняття міжкультурної чутливості [9]. Науковці виділяють три складові міжкультурної комунікативної компетентності: міжкультурна обізнаність (свідомість) – когнітивний аспект, міжкультурна спритність – поведінковий аспект та міжкультурна чутливість – афективний аспект міжкультурної комунікативної компетентності [9].

Володіння міжкультурною компетенцією є необхідним для успішного спілкування з людьми різного культурного походження. Коли люди при-

ймають те, що люди мають різний культурний бекграунд, з'являються можливості міжнародних відносин. Міжкультурна компетенція є інструментом, що долає відмінності між культурами та людьми й полегшує розуміння між представниками різних культур та народів, а також сприяє встановленню контактів. Отже, опанування міжкультурної компетенції вкрай необхідне для вивчення іноземної мови здобувачами вищої освіти і має бути на одному з перших місць у викладанні мови. У процесі вивчення мови, студенти створюють власні знання про мову та культуру, що вивчають через різноманітний досвід, що вони отримують під час навчання та порівнюючи свою мову, культуру та власні розуміння світу, з іншими мовами та культурами. Вони вивчають подібності та відмінності між власною мовою та культурою та мовою та культурою іншого народу. Міжкультурна комунікативна компетенція відкриває можливості взаємодіяти з іншими культурами, але й несе відповідальність за спілкування між культурами та впливає на розвинення міжкультурних відносин. Такий підхід впливає на організацію процесу та зміст програми навчання та на методологію опанування мовою, викладання тощо.

Common European Framework of Reference (CEFR) підкреслює важливість міжкультурної комунікативної компетенції під час викладання мови [6], наголошує на тому, що студенти під час опанування комунікативної компетентності, повинні навчитися розуміти себе, усвідомлювати себе та інших, та взаємодіяти з іншими комунікантами. Велика Британія, Бельгія та Данія оновили свої програми викладання іноземних мов, запровадивши викладання міжкультурного компоненту комунікативної компетентності на рівні навчальної програми з мови. В свою чергу Європейська комісія для того, щоб підсилити розвиток міжкультурної компетентності, включила міжкультурну компетенцію як одну з обов'язкових компетенцій, що мають складати професійну компетентність вчителів європейського континенту. У Сполучених штатах Америки Американська Рада з викладання іноземних мов (ACTFL) розробила Національні стандарти з навчання іноземних мов, що націлені на те, щоб студенти були не тільки лінгвістично але й культурно освічені, щоб вони мали змогу успішно спілкуватися з американцями та іншими культурами. Отже опанування культурної компетенції під час занять з мови становить складову навчальної програми з мови у США. Студенти мають вміти застосовувати міжкультурну компетенцію для того, щоб брати участь у мультикультурних та мультимовних спільнотах у сьому світі не зважаючи на місце знаходження. В Азії міжкультурна компетенція теж є ключовою [22], що пов'язано з мобільністю студентів та полегшенням студентських зв'язків та програм між

університетами. Дослідники A. Kirkpatrick, T. Tran та T. Duong наголошують на необхідності запровадження у навчальній програмі з іноземної мови опанування міжкультурної компетентності [15; 22]. Отже, В'єтнам, Таїланд та Індонезія почали впроваджувати міжкультурну компетентність у їх освіту з іноземної мови, особливо з англійської мови.

W. Baker [2] визначає міжкультурну компетентність як наявність знань, поглядів та поведінки для успішної міжкультурної комунікації. Міжкультурна компетентність вимагає від студентів балансувати між рідною мовою, культурою та іноземною мовою, культурою, тобто студенти мають володіти знаннями та навичками щодо культурної спадщини обох країн, а також мати свій погляд на них. На думку L. Sercu [19, с. 135], міжкультурну компетентність можна класифікувати на таку, котра відображає знання та навички виключно цільової культури, й таку, яка віддзеркалює загально-культурні знання та навички, що притаманні всім культурам за своєю природою.

Упровадження вивчення міжкультурного компонента в мовну освіту може бути обмежене низкою факторів: відсутність впевненості викладачів у навчанні [14], відсутність конкретики у визначенні поняття міжкультурної компетентності, відсутність конкретики з оцінювання рівня володіння цією компетентністю та відсутністю часу на підготовку. Отже, викладачі потребують спеціальної підготовки з впровадження міжкультурного підходу до викладання іноземної мови, а отже викладачі мають вміти застосовувати міжкультурний підхід у своїй викладацькій практиці таким чином, щоб це не спричинювало стрес, острах або плутанину в термінах.

Міжкультурна компетентність потрібна для того, щоб ідентифікувати, попередити та врегулювати непорозуміння й труднощі, які можуть виникнути під час комунікації через відмінності в інтерпретаційних схемах та через наявність стереотипів [4, с. 6].

Під час навчання іноземній мові у полілінгвокультурних групах, міжкультурний аспект стає ключовим. Навчання є більш диверсифікованим через наявність декількох культур, однак, й більш напружено, що іноді може привести до уповільнення процесу навчання та непорозуміння під час сприйняття інформації. Монолінгвокультурні групи є найбільш оптимальним варіантом організації мовної підготовки, адже за такою організацією існує тільки одна мова, що виступає посередником, та тільки дві культури (викладача та студентів), котрі вступають в активну комунікаційну взаємодію. Відповідно під час навчальної комунікації виникає мінімум непорозуміння, що дозволяє опанувати мову з меншими перешкодами.

Наголосимо, що ефективна комунікація іноземною мовою можлива за умови дотримання

правил поведінки та спілкування з носіями іншої культури. Труднощі під час комунікативних актів можуть виникати тому, що люди сприймають мову співрозмовників через призму своєї культури і їм важко зрозуміти як дивляться на одну й ту саму ситуацію представники іншої культури [1].

Необхідно вивчити тонкощі і нюанси мов, щоб використання омофонів не викликало непорозуміння і не було неправильно витлумачено співрозмовниками. Комунікативні невдачі виникають через міжкультурні відмінності і незнання студентами особливостей приймаючої культури, мови та традицій. Запобігти невдачам можливо шляхом розуміння причин їх виникнення. Для успішної комунікації необхідно вчити студентів не тільки мові, але й культурі та традиціям країни, в якій відбувається їхня професійна підготовка.

Опанування міжкультурною комунікаційною компетентністю краще відбувається на практиці, коли студенти мають змогу вчитися на власних помилках. Необхідним є навчання студентів особливостям міжкультурної комунікації для того, щоб уникнути непорозуміння, що можуть виникнути під час спілкування іноземною мовою [1].

Зазначимо, що міжкультурна педагогіка у Франції народилася на початку сімидесятих років під час міграційного процесу та є пов'язаною з труднощами, що виникали у дітей мігрантів у школі. В основі цієї педагогіки лежить положення про те, що відмінність цих учнів від учнів приймаючої країни, що може бути причиною їх невдачі та бар'єром, може стати навпаки взаємним збагаченням при належному підході та ставленні.

У сучасному світі, де відкриті кордони і люди працюють у своїй країні чи за кордоном у мультинаціональних фірмах, при цьому англійська мова є мовою спілкування, перед викладачами стає завдання підготувати соціального актора, який зможе працювати в умовах мультикультурного середовища. Викладачам рекомендується розглядати студентів як майбутніх спеціалістів, які мають бути підготовлені не лише виконувати мовні завдання, але й діяти згідно обставин та завдань професійної сфери. Мовне завдання є ефективним за умов, коли воно веде до створення взаємодій, і під час взаємодії відбувається невимуслене опанування мови [3, с. 39].

C. Puren [17] тепер перед викладачами стає завдання навчити взаємодіяти з іншою людиною, використовуючи іноземну мову, а не просто говорити іноземною мовою. C. Puren говорить про те, що в усіх мовах є «*cadre co-actionnel-co-culturel*» – співдіяльна, співкультурна основа, оскільки викладання та вивчення мови вчителем та учнями, з точки зору C. Puren, може відбуватися тільки на основі мінімуму спільних концепцій [16, с. 66].

M. Tost Planet [21, с. 52] наголошує на тому, що під час опанування міжкультурної компе-

тентності є доцільним полегшувати знайомство з реальністю, відмінною від реальності того, хто вивчає мову, актуалізувати у нього уявлення як про власну культуру, так і про інші, співвідносити, порівнювати їх.

Отже, міжкультурний компонент, на нашу думку, є обов'язковим складником комунікативної компетентності студентів-іноземців. Під міжкультурною комунікативною компетентністю ми розуміємо володіння знаннями та навичками, що допомагають організувати та виконувати взаємодію між культурами, враховуючи та врегульовуючи при цьому психологічні, особисті, мовні, соціальні проблеми, котрі виникають під час спілкування.

Під час навчання в іноземному середовищі серед студентів з іншою культурою можуть виникати певні труднощі спілкування, тому викладачам необхідно не тільки викладати мову, але й через призму мови додавати інформацію щодо культури й традицій людей, які спілкуються цією мовою, що допоможе уникнути непорозуміння студентів з місцевим населенням.

Висновки і пропозиції. Дослідження показало, що міжкультурний компонент є одним з ключових елементів іншомовної комунікативної компетентності студентів-іноземців, оскільки вони навчаються у полілінгвокультурному середовищі, де потрібно знати іншу культуру, поважати інших та вміти з ними взаємодіяти. Труднощі порозуміння можуть виникати, якщо не володіти правилами поведінки інших народів та відповідними культурними й мовленнєвими знаннями. Для успішного міжкультурного спілкування замало вміти розмовляти іноземною мовою, але треба вміти взаємодіяти з представниками різних країн, тобто з різними культурами. До пропозицій відносимо таке: оскільки культура є невід'ємною частиною мови, то міжкультурний компонент має вивчатися разом з іноземною мовою. Деякі країни вже впровадили навчання міжкультурного компоненту в університетські програми, деякі країни планують це зробити. Пропонуємо акцентувати увагу на міжкультурному компоненті під час викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах України, щоб готувати конкурентоспроможних фахівців і професіоналів, які зможуть гідно представляти вищу освіту країни у міжнародних професійних проєктах.

Список використаної літератури:

1. Бакіров Віль Савбанович, Ушакова Наталія Ігорівна, Хижняк Лариса Михайлівна. Міжкультурна комунікація в університеті: історичний досвід і виклики сучасності. Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи» Випуск 39, 2017. С. 286-293.
2. Baker W. From cultural awareness to intercultural awareness: culture in ELT. *ELT Journal*, 66(1), 2011. P. 62-70.
3. Bérard É. Les tâches dans l'enseignement du FLE : rapport à la réalité dimension didactique. In Rosen, E. (Éd.). (2009). *La perspective actionnelle et l'approche par les tâches en classe de langue*. Paris, France : Clé international : Le français dans le monde, 2009. P. 36–44.
4. Blanchet P. L'approche interculturelle en didactique du FLE. Cours d'UED de Didactique du Français Langue Étrangère de 3e année de Licences. Service Universitaire d'Enseignement à Distance, Université Rennes 2 Haute Bretagne, 2004. p.34.
5. Calhoun Craig. Communication as social science (and more). *International Journal of Communication* 5, 2011. P. 1479–1496. Available at <http://ijoc.org>
6. Council of Europe. Common European framework of reference for languages: Learning, teaching, assessment. Cambridge University, 2001
7. Durant Alan, Ifan Shepherd. 'Culture' and 'communication' in intercultural communication. *European Journal of English Studies* 13(2), 2009. P. 147–162.
8. Fortman Jennifer, Howard Giles. Communicating culture. In Baldwin, J. R., S. L. Faulkner, M. L. Hecht & S. L. Lindsley, Eds. *Redefining culture: Perspectives across the disciplines*, 2006. P. 91-102.
9. Fritz Wolfgang, et al. «Measuring Intercultural Sensitivity in Different Cultural Contexts.» *Intercultural Communication Studies*, vol. 11, no. 2, 2002, p. 165-176. <https://web.uri.edu/iaics/files/12-Wolfgang-Fritz-Antje-Mollenberg.pdf>
10. Gumperz John Joseph. Contextualization and ideology in intercultural communication In Di Luzio, A., S. Günthner & F. Orletti, Eds. *Culture in communication: Analyses of intercultural situation*, 2001. P. 35-53.
11. Hajer A., Kaskens A. 2012. *Canadian language benchmarks 2012*. Ottawa: Centre for Canadian Language Benchmarks.
12. Hecht Michael L., John R. Baldwin, Sandra L. Faulkner. The (In)Conclusion of the Matter: Shifting Signs and Models of Culture. In Baldwin, J. R., S. L. Faulkner, M. L. Hecht & S. L. Lindsley, Eds. *Redefining culture: Perspectives across the disciplines*, 2006. P. 53-73.
13. Jandt Fred E. *An Introduction to Intercultural Communication: Identities in a Global Community*, 6th edition. Thousand Oaks: SAGE publications, 2010.
14. Kim Young Yun. The identity factor in intercultural competence. In Deardorff, D. ed. *The SAGE Handbook of Intercultural Competence*,

- Thousand Oaks & London: SAGE Publications, 2009. P. 53-65.
15. Kirkpatrick A. English in ASEAN: Implications for regional multilingualism. *Journal of Multilingual and Multicultural Development*, 33(4), 2012. P.331-344. <https://doi.org/10.1080/01434632.2012.661433>
  16. Puren C. Perspectives actionnelles et perspectives culturelles en didactique des languescultures : vers une perspective co-actionnelle co-culturelle. *Les Langues modernes*, 2002. P.55-71. Consulté à l'adresse <http://www.christianpuren.com/mes-travaux/2002b/>
  17. Puren C. Enjeux et perspectives de recherche en didactique comparée des languescultures étrangères : l'exemple de la problématique interculturelle. In Collès, L., Dufays, J.-L., & Thyron, F. (Éd.). *Quelle didactique de l'interculturel dans les nouveaux contextes du FLE-S ?* (Vol. 1–1). Cortil-Wodon, Belgique : EME, 2006. P. 27-40.
  18. Scollon Ron, Suzanne Wong Scollon, Rodney H. Jones. 2012. *Intercultural communication: A discourse approach*. 3rd ed. Malden and Oxford: John Wiley & Sons. 1st ed. 1995. Basil Blackwell.
  19. Sercu L. Researching the acquisition of intercultural communicative competence in a *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences* November 2014, Vol. 4, No. 11, 2014. P.131-155.
  20. Spencer-Oatey Helen, Peter Franklin, Eds. 2009. *Intercultural interaction: A multidisciplinary approach to intercultural communication*. Basingstoke & New York: Palgrave Macmillan
  21. Tost Planet M.-A. Statut, objectifs et caractéristiques actuelles de l'interculturel en didactique des langues. In Guidère, M., & Association des professeurs de langues vivantes de l'enseignement public (Éd.). (2002). *L'interculturel*. Paris, France : Nathan, 2002. P. 42-54.
  22. Tran T. Q., Duong T. M. Intercultural language teaching: Rethinking the objectives of English language education in the Vietnamese context. *English for Specific Purposes World*, 46, 2015. P.1-13.

Dragomyretska O. Intercultural component of communicative competence of foreign students

The article is devoted to the study of the intercultural component of communicative competence of foreign students in higher education. Since Ukraine welcomes for studies many foreign students, higher education takes place in a bicultural or multicultural environment, which makes relevant to study the intercultural conditions of learning and teaching a foreign language for further professional and personal development of foreign students.

The analysis of many Ukrainian and foreign studies, the experience of America, Europe and Asia on the introduction of the intercultural component in the process of foreign language teaching in higher education institutions has been carried out. It has been proved that the study of the intercultural component of communicative competence and taking into account its specificity in the educational process is a factor in enhancing the effectiveness of foreign language teaching. It has been revealed how the culture of one nation affects another nation through communication and interaction, which shows the need to know another culture; that is what helps to properly communicate with the interlocutor. It has been considered how the native language affects learning and understanding of a foreign language by students. The causes of difficulties' origin in communication in a polylingucultural environment and the means of avoiding them have been highlighted. It has been revealed what is included in the concept of intercultural competence of foreign students, what competencies they should have. The factors hindering the introduction of the study of the intercultural component into language learning in higher education have been analyzed. It has been presented what foreign researchers understand by intercultural communicative competence. The concept of intercultural communicative competence, its components, and its functions in acquiring professional competence, which contributes to ensuring competitiveness while working in the professional international environment, have been defined.

It has been concluded that the intercultural component is a necessary component of the communicative competence of foreign students during mastering the profession and in further career path in international professional circles, where knowledge and skills of intercultural communication are necessary for professional interaction, mutual understanding and obtaining proper professional results.

Key words: *intercultural competence, communicative competence, culture, intercultural communication, foreign students.*